

αί μετρικαί σχέσεις ἔπαιζον μεγαλύτερον ρόλον παρά εἰς τὸν Εὐκλείδην, καὶ ἐκτὸς τούτου ὁ Ἀρχιμήδης συστηματικῶς ἐφῆρμοζεν εἰς τὴν γεωμετρίαν τὴν κίνησιν καὶ τὴν μηχανικὴν.

Ἐν συμπεράσματι δέον νὰ λεχθῇ ὅτι ἡ ἐκδοσις Σταμάτη εἶναι ἐξαιρετικῶς πολὺτιμος, διότι εἶναι ἡ περισσότερον πλήρης ὅλων τῶν ὑπαρχουσῶν ἐκδόσεων τῶν ἔργων τοῦ Ἀρχιμήδους, εἶναι ἐφωδιασμένη μὲ λεπτομερῆ σχόλια καὶ περιλαμβάνει συλλεγὲν ὑπὸ τοῦ ἐκδότου πλουσιώτατον ὕλικόν περὶ τῆς ζωῆς καὶ τῆς δράσεως τοῦ μεγάλου ἐπιστήμονος.

[Κατὰ μετάφρασιν ἐκ τῆς Ρωσικῆς ἐκ τοῦ Δελτίου τῆς Ἀκαδημίας Ἐπιστημῶν τῆς Ε.Σ.Σ.Δ., (Ἰνστιτούτον, Ἱστορία Φυσιγνωσίας καὶ Τεχνικῆς. Θέματα Ἱστορίας Φυσιγνωσίας καὶ τεχνικῆς), τεύχος 4 (53), Μόσχα 1976].

I. Γ. ΜΠΑΣΜΑΚΟΒΑ, ΜΠ. Α. ΡΟΖΕΝΦΕΛΤ

* * *

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Δ. ΧΑΡΩΝΗ, Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Μ. Ε., Παιδαγωγοῦ, πτυχιούχου Ψυχολογικῶν καὶ Παιδαγωγικῶν σπουδῶν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Lyon, **Ψυχολογία καὶ Ἀγωγή τῶν Ἐφήβων**, Ἀθῆναι 1976, σελίδες 204.

Τὸ ἀνωτέρω βιβλίον τοῦ κ. Β. Χαρώνη ἀποτελεῖ προσφοράν τόσον εἰς τὴν Παιδαγωγικὴν ἐπιστήμην ὅσον καὶ εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ τὴν οἰκογένειαν. Ὁ συγγραφεὺς κατῴρθωσε νὰ συνδυάσῃ τὰ ἐπιστημονικὰ δεδομένα, τὰ ὁποῖα γνωρίζει ὡς σπουδᾶσας καὶ εἰς τὸ Ἐξωτερικόν, μὲ τὴν παιδαγωγικὴν πρᾶξιν, τὴν ὁποίαν ἐβίωσε κατὰ τὴν μακρὰν θητεῖαν του εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν.

Ἡ μελέτη τοῦ Β. Χαρώνη εἰσάγει τὸν ἀναγνώστην κατὰ τρόπον συστηματικόν εἰς τὸ ἄδυτον τῆς ἐφηβικῆς ψυχῆς καὶ ὑποδεικνύει συγκεκριμένους τρόπους ἀντιμετωπίσεως τῶν ἐφηβικῶν ἀντιδράσεων καὶ τῶν ἐφηβικῶν προβλημάτων. Διὰ τοῦτο καὶ ἀποτελεῖ ἕνα πολὺτιμον ὁδηγὸν τόσον διὰ τοὺς γυνεῖς καὶ τοὺς ἐκπαιδευτικούς ὅσον καὶ διὰ τοὺς ἰδίους τοὺς νέους.

Ἡ ἐν λόγῳ ἐργασία διαιρεῖται εἰς τὰ ἐξῆς μέρη: Α') ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΦΗΒΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ. Β') ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΤΩΝ ΨΥΧΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΡΑΧΩΝ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ. Γ') Η ΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ.

Εἰς τὸ πρῶτον μέρος γίνεται λόγος διὰ τὰ στάδια τῆς ἐξελίξεως καὶ τὰς χαρακτηριστικὰς ψυχικὰς ἐκδηλώσεις τοῦ ἐφήβου (ἀνακάλυψις τοῦ ἐγώ, κρίσις τῆς πρωτοτυπίας καὶ τῆς ἀντιθέσεως, πόθος τῆς ἀνεξαρτησίας, τάσις πρὸς μόνωσιν, μνήμη, φαντασία, συναίσθημα, γενετήσιος ὄρμη κ.λ.π.).

Εἰς τὸ δεύτερον μέρος ἐξετάζονται οἱ οἰκογενειακοί, σχολικοί, κοινωνικοί, βιολογικοί, ἐξελικτικοί κ.λ.π. παράγοντες τῶν ψυχικῶν διαταραχῶν τῶν ἐφήβων. Γίνεται λόγος διὰ τὰ αἷτια τῶν συγκρούσεων τῶν ἐφήβων μὲ τοὺς παιδαγωγοὺς των, διὰ τὰς ἐπιδράσεις τοῦ ἀνθρωπίνου περιβάλλοντος ἐπὶ τῆς ψυχῆς τῶν νέων, διὰ τὴν κληρονομικότητα, τὸν χαρακτήρα τοῦ ἀτόμου (χαρακτηριστικὸς παράγων) κ.λ.π.

Τὸ τρίτον μέρος, τὸ ὁποῖον δύνανται νὰ ἐπιγραφῇ *παιδαγωγικὴ τῆς ἐφηβείας*, εἶναι τὸ πλέον ἐνδιαφέρον, διότι εἰς αὐτὸ ὑποδεικνύονται τὰ μέσα ἀντιμετωπίσεως τῆς ἐπαναστατικότητος τῶν ἐφήβων. Ὡς τοιαῦτα θεωροῦνται ἀπὸ τὸν συγγραφέα τὰ ἐξῆς: ἡ ψυχικὴ ἐπαφή μὲ τοὺς ἐφήβους, ἡ ἀνάπτυξις τῆς πρωτοβουλίας των καὶ τοῦ αἰσθήματος εὐθύνης, ὁ καθορισμὸς σκοπῶν καὶ ἰδανικῶν, ἡ ὀργάνωσις τῆς

σχολικῆς ζωῆς συμφώνως πρὸς τὰ εὐρωπαϊκὰ πρότυπα, ἡ πνευματικὴ θεμελίωσις τῆς οἰκογενείας, ἡ μέριμνα διὰ τὴν ἐπαγγελματικὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἐφήβων, ἡ ἀσκήσις τοῦ ἐφήβου εἰς τὴν αὐτοπειθαρχίαν, ὁ συνδυασμὸς πειθαρχίας καὶ ἐλευθερίας, ἡ γυμναστικὴ, ἡ μουσικὴ, ἡ ἐπαφὴ μὲ τὴν φύσιν, ἡ καλλιέργεια τοῦ συναισθήματος, ἡ προπαρασκευὴ τῶν νέων διὰ τὸν γάμον κ.λ.π.

Ὁ Β. Χαρώνης διεκτραγωδεῖ τὸ δράμα τῶν σημερινῶν ἐφήβων, οἱ ὅποιοι «ζοῦν εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ φόβου καὶ τῆς συγχύσεως . . . καὶ (δι' αὐτὸ) ἔχουν ἀπόλυτον ἀνάγκην ἀπὸ τὴν κατανόησιν καὶ συμπαράστασιν». Παραδέχεται ὅτι ἡ ἑλληνικὴ νεολαία διατηρεῖ εἰς τὴν πλειοψηφίαν τῆς τὴν ψυχικὴν τῆς υγείαν, πιστεύει ὁμως ὅτι ὁ ὑπέρμετρος ἐνθουσιασμὸς καὶ ἡ τάσις διὰ μίαν «τυφλὴν» ἀλλαγὴν τὴν βλάπτει. Τέλος τονίζει τὴν ἀνάγκην μιᾶς πνευματικῆς ἐπιστρατεύσεως διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς νεότητος καὶ καλεῖ τοὺς ἐφήβους νὰ βαδίσουν τὸν δρόμον τῆς θυσίας καὶ τῆς ἀγάπης, τοῦ μέτρου καὶ τῆς κοσμιότητος.

Προσόντα τοῦ βιβλίου εἶναι καὶ ἡ καλαισθητος ἐμφάνισις, ἡ γλαφυρότης καὶ ἡ σύνταξις αὐτοῦ εἰς τὴν ὀμιλουμένην γλῶσσαν.

Πιστεύομεν ὅτι ἡ μελέτη τοῦ Β. Χαρώνη θὰ καταλάβῃ τὴν πρέπουσαν θέσιν εἰς τὴν σχετικὴν ἑλληνικὴν βιβλιογραφίαν καὶ ὅτι θὰ μελετηθῇ μὲ ἐνδιαφέρον ἀπὸ γονεῖς καὶ ἐκπαιδευτικούς.

ΔΗΜ. Γ. ΚΟΥΤΡΟΥΜΠΙΑΣ, Δρ. Φ.

Γυμνασιάρχης

* * *

Π. Γ. ΦΟΥΓΙΑ, Ἡ Λατρεία τοῦ Ἀπόλλωνος, Ἀθήναι 1977, σσ. 137.

Ὁ Ἀπόλλων ἀνάγεται εἰς τὴν παλαιότεραν γενεάν τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν θεῶν, ὅπως μαρτυρεῖται ἐκ τῶν μητρωνυμικῶν αὐτοῦ ἐπωνυμίων Ἀητοῖδης καὶ Λατώος, ἅτινα ἀποκαλύπτουν καταγωγὴν ἐκ μητριαρχικῶν ὄρων, ἱστορικὸν παράδειγμα τῶν ὁποίων διατηρεῖται καθ' ὅλην τὴν ἀρχαιότητα ἐν Λυκίᾳ μεθ' ἧς στενῶς συνδέεται ὁ Ἀπόλλων. Περὶ τὴν προέλευσιν, τὴν φύσιν καὶ τὴν διάδοσιν τῆς λατρείας τοῦ θεοῦ τούτου ἔχουν προταθῆ διάφοροι ἀπόψεις, ἐρειδόμεναι κυρίως ἐπὶ φιλολογικῶν, ἀρχαιολογικῶν, ἐθνολογικῶν ἢ λαογραφικῶν δεδομένων.

Ἐν τῇ ἐν ἐπικεφαλίδι ἐργασίᾳ ὁ συγγραφεὺς συζητεῖ λεπτομερῶς ὅλα τὰ προβλήματα τὰ συναφῆ μὲ τὴν λατρείαν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλλάδι καὶ παραθέτει ὅλας τὰς κατὰ καιροὺς ἐξενεχθείσας ὑποθέσεις καὶ θεωρίας σχετικῶς μὲ τὴν προέλευσιν καὶ ἐξάπλωσιν τῆς. Ἐκάστη θεωρία ἐλέγχεται μὲ αὐστηρῶς ἐπιστημονικὰ κριτήρια καὶ διερευνᾶται πᾶσα πτυχὴ, ἥτις θὰ ἀπεκάλυπτε θετικόν τι καὶ ἀναμφισβήτητον στοιχεῖον συμβάλλον εἰς τὴν λύσιν τοῦ προβλήματος τοῦ ἀφορῶντος εἰς τὴν γένεσιν, τὴν φύσιν καὶ τὴν διάδοσιν τῆς ἀπολλωνείου λατρείας.

Κρίνομεν σκόπιμον νὰ παραθέσωμεν ἐνταῦθα ἐν συνόψει τὰ κύρια συμπεράσματα τοῦ συγγραφέως : Ὁ Ἀπόλλων ἀποδεικνύεται ἔχων βορείαν καταγωγὴν καὶ ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεώς του εἰς τὴν Βαλκανικὴν καὶ τὴν Μικρασίαν φέρεται συνδεδεμένος μετὰ τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς, πρᾶγμα ὅπερ σημαίνει τὴν ἀναμφίλεκτον ἑλληνικότητά του. Καθ' ὅλην τὴν ἱστορικὴν περίοδον διαπιστοῦται ἡ πανελλαδικὴ βᾶσις τῆς λατρείας του καὶ ἀποδεικνύεται ὅτι ἀπέβη οὗτος, μετὰ τὸν Δία, ρυθμιστὴς ὄλων τῶν ἀτομικῶν καὶ κοινωνικῶν ἐκδηλώσεων τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων. Αἱ πρωταρχικαὶ ἰδιότητες τοῦ θεοῦ φαίνεται ὅτι ἦσαν ἀναποσπᾶστος συνδεδεμένοι μὲ τὸ τόξον, τὴν λύραν καὶ τὴν προφητικὴν ἰκανότητα, τὰ